

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ. ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ 1983 ਦਾ ਨੰਬਰ 2666 ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ 29 ਜੁਲਾਈ, 1983 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਐਚ.ਐਸ.ਬੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ

ਡੀ.ਐਸ.ਤੋਵਤੀਆ ਜੇ.

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, — ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1976 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 7897 ।

22 ਜੁਲਾਈ 1983

ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਐਕਟ (1947 ਦਾ XIV)- ਸੈਕਸ਼ਨ 2(j)- ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਡਾਕ ਅਤੇ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਵਿਭਾਗ—ਕੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਦਯੋਗ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ—ਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਡਾਕ ਅਤੇ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ, ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸਫਲ ਤਾਲਮੇਲ ਲਈ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਅਤੇ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੱਚਤ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਆਦਿ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਾਮੂਲੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੋਸਟ ਅਤੇ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਆਦਿ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਤਾ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ

Union of India v. The Presiding Officer and another
(D. S. Tewatia, J.)

ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੋਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਕਰਮਚਾਰੀ' ਅਤੇ 'ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ' ਵੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(j) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੋਸਟ ਅਤੇ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਵਿਭਾਗ ਕੋਈ 'ਉਦਯੋਗ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਕਰਮਚਾਰੀ' ਨਹੀਂ ਹਨ।

(ਪਾਰਾ 7 ਅਤੇ 8)।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ :-

- (i) ਸਿੱਖਿਅਤ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ P-3 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- (ii) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ, ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
- (iii) ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।
- (iv) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਅੱਗੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ।

1. ਐਸ ਬਰਾੜ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ.

ਐਮਐਸ ਬੇਦੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਨਿਰਣਾ

ਡੀ.ਐਸ. ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ.

2. ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ, ਜੁਲੰਦੂਰ, ਮਿਤੀ 12 ਅਗਸਤ, 1976 ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁਦਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2, ਸ੍ਰੀ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 33(ਸੀ) (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਡਾਕ ਅਤੇ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇੱਕ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਉਦਯੋਗ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ 'ਕੰਮਕਾਰ' ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਰਕਮੈਨ, ਆਈਐਸ ਸੰਸਥਾ ਬਨਾਮ ਆਈਐਸ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ (1) ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਜਿਮ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਕਲੱਬ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ (2), ਨੇ ਡਾਕ ਅਤੇ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਉਦਯੋਗ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

(1) AIR 1976~sZ145.

(2) AIR 1968 S.C. 554.

4. ਜੇ 'ਉਦਯੋਗ' ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸੰਧਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਨਾਲ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਹੱਦੀ ਰੇਖਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਰ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਉਦਯੋਗ' ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਵੀਪ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬੰਗਲੌਰ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਬਨਾਮ ਏ. ਰਾਜੱਪਾ (3) ਨੇ 'ਉਦਯੋਗ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਪਰ ਕਿੰਨੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਮਿਲੀ, ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਨੇ ਉਲਝਣ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਸਮਝ ਨੇ ਖੁਦ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮੱਸਿਆ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਡੀ (ਬੀ.ਐੱਡ.ਆਰ.) ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ (4) ਬੰਗਲੌਰ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸਹੀ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁੱਝ ਚੁੱਕੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਵਾਂਗਾ।

5. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਬੈਚ ਲਈ ਰਾਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਚਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ: -

- (1) ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਜਾਂ ਰਾਜਕੀ ਕਾਰਜ ਜੋ ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਅਤੇ ਅਟੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।
- (2) ਆਰਥਿਕ ਸਾਹਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਭਲਾਈ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- (3) ਸੰਗਠਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਸੂਚਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਨਾਲ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ।
- (4) ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(3) AIR 1978 S.C. 548.

(4) 1983 Lab. I.C. 83.

Union of India v. The Presiding Officer and another
(D. S. Tewatia, J.)

5. ਬੈਚ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਇਹ ਐਕਟ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੀਸਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਰੇਖਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਗਠਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ।

6. ਫੁਲ ਬੈਚ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਪਹਿਲੀ, ਚੌਥੀ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਟੈਸਟ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ 'ਵਪਾਰ' ਅਤੇ 'ਕਾਰੋਬਾਰ' ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 3 ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਰਾਜਕੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਸੀ। - ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਵਪਾਰ' ਜਾਂ 'ਵਪਾਰ' ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਛੋਟੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਰਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ।

7. ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ ਹੈਂਡਲਡ ਪੀਬੀਟ ਪੋਸਟਿਡ ਅਤੇ ਐਲੀਜ਼ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ; ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ "ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜਕੀ ਕਾਰਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਆਦਿ ਦੇ ਸਫਲ ਤਾਲਮੇਲ ਲਈ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕ ਅਤੇ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਡਾਕ ਅਤੇ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜਕੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੱਚਤ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਆਦਿ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਾਮੂਲੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਇਸ ਨੂੰ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਤਾ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੋਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਭਾਵ, 'ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ' ਅਤੇ 'ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ' ਵੀ।

8. ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੋਸਟਡ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਵਿਭਾਗ ਕੋਈ 'ਉਦਯੋਗ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਕੰਮਕਾਰ' ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 2, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, impunged ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਐਚ.ਐਸ.ਬੀ. _ _

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ

ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ

ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ 1. ਐੱਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.

ਐਨ, ਸੀ. ਮਹਿੰਦਰਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ
ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1978 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 4088

9 ਮਈ 1983 ਈ.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950— ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227— ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (V ਦਾ 1908)
— ਆਰਡਰ 41— ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ— ਅਭਿਆਸ ਦਾ — ਕੀ ਅਪੀਲ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ—ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ—
ਦਾ ਦਾਖਲਾ— ਕੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ .

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਪੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਵਿਦਵਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਲਿਖਤਾਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਸੋਲੀ ਬ੍ਰੇਟਿਡ ਰਿੱਟ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਤੱਥ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਕੋ-ਵਾਰਟੋ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਥਿਤੀ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸੈਂਡਮਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਟੱਲਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੬)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ 1908 ਦਾ ਆਰਡਰ 41, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਫਰਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੂਲ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਜੋਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪ੍ਰਮਾ